

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 98. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: [https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838\\_599-txt-shoot-idm2643/facsimile.pdf](https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm2643/facsimile.pdf) (tilgået 01. august 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

beregnet paa noget virkeligt Udbytte for Livet, men enten paa med Mund og Pen at levere Kunststykker, Folk kunde have Lyst til at anatomere, eller ogsaa paa Mundhuggerier og Pennefejder, der paa vort Udviklings-Trin kunde mere, ligesom Tyre- og Hane-Fægtninger paa et andet; og jeg er i det mindste derfor ikke bange for at sige, at jeg vilde ansæ al min Tale om det borgerlige Selskabs og Menneskehedens store Anliggender for spildt, naar den ej kunde bidrage til den levende Samtale derom, som ene kan til Gavns oplyse og klare Begreberne.

Saaledes betragter jeg da ogsaa, hvad jeg nu nødvendig maa sige om National-Forsamlingens Forsøg paa at give Frankrig en splinterny Statsforfatning, der aldeles svarede til en oplyst Tids og en blomstrende Videnskabeligheds Fordringer, saa den forenede alle Naturstandens og det borgerlige Selskabs Fordele. Jeg paastaar nemlig, at dette Forsøg ej blot var galt og maatte gnelig mislykkes, fordi den franske Oplysning var langt mere Shin end Virkelighed, og den franske Videnskabelighed, for saa vidt den angik Menneske-Livet, dets Sammenhæng, Forhold og Øjemed, var uhyre overfladelig. — nej, ikke blot, ikke engang især derfor, men fordi ethvert saadant Forsøg er splittergalt og maa nødvendig mislykkes, naar ikke Oplysningen er en virkelig Oplysning om det Liv, man for Øjeblikket har for sig, og naar ikke Videnskabeligheden er en af Erfaring stadfæstet Vidskab om de Natur-Love, dette Liv i sin Ytring og Udvikling altid følger; saa Engelskmænd og Tyskere vilde bære sig lige saa bagvendt ad med at gjøre en splinterny Statsforfatning efter deres herskende Filosofi, som Franskmandene ved at gjøre en efter deres, ja, jeg tror, de vilde bære sig endnu galere ad, da de ved deres Filosofering er endnu langt mindre vante til at tage Livet, som det findes hos den store Mængde, i Betragtning.

Vel roser man nemlig alle Vegne Solons Visdom,



ogsaa fordi han ikke stræbte at give Atenienserne de bedste Love, han kunde tænke sig, men kun de bedste, de kunde taale; men man har endnu ingensteds begyndt med Forstand at efterligne den Visdom, men modsiger sig heller selv, ved vel at ophøje Atenienserne over alle Folk nu om Stunder, men lige fuldt paastaa: at vi kan alle sammen taale langt bedre Love og en langt friere Statsforfatning, end Solon gav dem. Ja, jeg husker selv godt, at da jeg i min Ungdom første Gang læste, hvad der vist nu staar i mange Bøger: at om vi end ikke endnu er dydige, saa er dog dertil gjort et kæmpeskridt derved, at vore Love er blevet det, da syntes det mig en høj Tanke og trøstelig tillige, da den gav os Ros for godt Kjøb; men jeg har rigtig nok længe set, det er Snak; for enten maa vi ved dydige Love mene saadanne Love, som passe med vor Natur og Historie, hvad paa ethvert Sted er Dyden ved Lovene, — og da er Lovene nu i alle Lande meget udydige, — eller ogsaa forstaa vi ved dydige Love saadanne, som forudsætte, at vi enten allerede er meget dydigere, end vi virkelig befindes, eller at vi dog snart bliver det, naar det kun først staar paa Papiret; og da passer de Love jo slet ikke til Tid og Sted, men gjør kun ondt bestandig værre.

Den franske National-Forsamling, som skulde bryde Isen med, i Folkets Navn at reformere det borgerlige Selskab, er da langt mere at undskylde for sin store Vildfarelse, end vi vilde være, om vi efter Erfaringens eftertrykkelige Advarsel traadte i dens Fodspor; men det var lige fuldt en stor Vildfarelse, at den ikke, i det mindste da Bastillen var falden, Hoffet ydmyget, og Adelen og Gejstlighedens Aag afkastet, snarest muligt enedes med Kongen om en kort og klar Grundlov, der sikrede Folket de vundne, uberegnelig store Fordele, stræbte da at skaffe Kongen og Loven hele deres Myndighed igjen og overlod Omdannelsen af de selskabelige Forhold til Regeringen,

